

ITÄMERIHAASTE

**TOIMENPITEITÄ KAUELLE 2024–2028 JA
ONNISTUMISIA VUOSILTA 2019–2023**

SISÄLLYS

1. Johdanto	3
2. Toimenpiteitä edellisellä kaudella 2019–2023	4
2.1 Kirkkaat rannikkovedet	4
2.2 Hyvinvoiva meriluonto	5
2.3 Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö	5
3. Toimenpiteitä kaudelle 2024–2028.....	8
4. Itämeri-toimenpiteemme, jotka aiomme toteuttaa kaudella 2024–2028	9
4.1 Rehevöitymisen hillitseminen	9
4.2 Haitallisten aineiden vähentäminen.....	11
4.3 Luonnon monimuotoisuuden lisääminen	11
4.4 Roskaantumisen estäminen.....	13
4.5 Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen.....	13
5. Lähteitä	15

Julkaisija: Vantaan kaupunki

01/2025

Ympäristökeskus/Ympäristönsuojelu

Kansikuva: Sinikka Rantalainen, Vantaankoski

1. JOHDANTO

Vantaan kaupunki on ollut mukana Itämerihaasteessa vuodesta 2007 alkaen. Itämerihaaste on Turun ja Helsingin kaupunkien käynnistämä verkostoaloite, joka kutsuu organisaatioita sitoutumaan Itämeren suojeluun ja toteuttamaan lain vaatimukset ylittäviä konkreettisia toimenpiteitä Itämeren hyväksi. Itämerihaasteen visio on puhdas, tuottava ja yhteinen meri.

Itämerihaasteessa on käynnistynyt neljäs toimenpidekausi 2024–2028 ja siinä on määritetty kuusi päätavoitetta, jotka kattavat Itämeren tilaan merkittävimmin vaikuttavia uhkia ja keskeisimpiä ratkaisuja:

- 1) meren kestävän käytön edistäminen,
- 2) roskaantumisen estäminen,
- 3) haitallisten aineiden vähentäminen,
- 4) luonnon monimuotoisuuden lisääminen,
- 5) rehevöitymisen hillitseminen ja
- 6) yhteistyön ja osallisuuden lisääminen.

Nyt uuden toimenpidekauden alkaessa on aika tarkastella Vantaan edellisen kauden onnistumisia ja asettaa toimenpiteitä seuraaville vuosille 2024–2028. Uuden kauden toimenpiteet viedään Vantaan Resurssiviisauden tiekarttaa toteuttaviin toimenpiteisiin ja niitä seurataan Ympäristövahti-työkalun avulla. Toimenpiteiden eteneminen raportoidaan vuosittain ympäristövastuuraportissa.

Itämerihaaste on yksi Vantaan kaupungin sitoumuksista, joka edistää kaupungin Resurssiviisauden tiekartan tavoitteita. Tiekartta on kaupunkistrategiaa toteuttava ohjelma, joka ohjaa kaupunkia kohti ekologista kestävyyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Tiekarttaan on kirjattu joukko luonnon monimuotoisuutta edistäviä tavoitteita, kuten vesistöjen luonnontilaisuuden ja monimuotoisuuden parantaminen. Alle on koottuna tiekartan Monimuotoinen luonto -kaistalla olevia tavoitteen ”Vesistöjen luonnontilaisuutta ja monimuotoisuutta parannetaan” nykyisiä toimenpiteitä.

- Huolehditaan kalojen vaellusmahdollisuuksista Vantaan puroissa poistamalla vaellusesteitä ja rakentamalla kutusoraikkoja.

- Järjestetään vieraslajien torjuntatalkoita purotalkkaritoiminnassa.
- Seurataan purovesien laatua säännöllisesti (myös piilevät) ja tuloksien perusteella käytännön valvontatyössä vaaditaan toimenpiteitä vedenlaadun parantamiseksi.
- Kuusijärven veden laadun heikkeneminen estetään ja veden laatua seurataan.
- Lammaslammen tilaa parannetaan tarvittavilla toimilla.
- Puretaan Kirkonkylänkosken pato.

2. TOIMENPITEITÄ EDELLISELLÄ KAUDELLA 2019–2023

Vantaan Itämerihaasteen toimenpiteet toteuttivat edellisellä kaudella 2019–2023 etenkin kolmea tavoitetta: Kirkkaat rannikkovedet, hyvinvoiva meriluonto ja suunnitelmallinen vesialueiden käyttö. Seuraavassa käydään lyhyesti läpi tavoitteiden toteutumista.

2.1 KIRKKAAT RANNIKKOVEDET

Kirkkaat rannikkovedet - tavoitetta Vantaalla on edistetty kiinnittämällä huomiota vesistöjen ravinnekuormituksen vähentämiseen ja hulevesien laatuun.

Vesistöjen ravinnekuormituksen vähentämistä on edistetty vesihuoltolain valvonnassa tekemällä vesihuoltolain mukaisella toiminta-alueella alueellista valvontaa, jolloin tarkastetaan viemäriverkostoon liittymättömien kiinteistöjen jäteveden käsittely ja kehoitetaan kiinteistöjä liittymään. Myös viemäriverkostojen ulkopuolisilla pohjavesialueilla ja ranta-alueilla on tehty kiinteistöjen jätevesien käsittelytarkastuksia.

Vantaan hulevesiohjelma päivitettiin vuonna 2023. Toimenpidekauden 2019–2023 rehevöitymisen vähentämiseen ja hulevesien hallintaan liittyivät muun muassa seuraavat tehdyt toimenpiteet:

- Lammaslammen niittotyöt vuosina 2021–2023
- Vantaan rakennetut hulevesikohteet (11 kpl)
 - Kuusijärven pysäköintialueen hulevesirakenteet
 - Tikkurilan Ävikin rannan hulevesikasetti
 - Länsimäentien suodatuskenttä

- Kulokukkulan viivytyksaltaat
- Kulokukkulan lumenvastaanottopaikka
- Tikkurilanrannan itäosan hulevesikasetit
- Krakanojan altaat
- Katriinantien laskeutusaltaat
- Lipunkantajanpuiston oja
- Raappavuorentien hulevesipainanne
- Pellaksenoja

2.2 HYVINVOIVA MERILUONTO

Hyvinvoiva meriluonto -tavoitteen alla oli toimenpiteenä vedenlaatutiedon lisääminen. Vantaalla valmistui toimenpidekaudella muun muassa opinnäytetyö hulevesien laadusta: Huleveden laatu eri maankäyttöalueilla Vantaalla (Pyrö Lundén 2020). Työssä tutkittiin huleveden laatua neljällä erityyppisellä alueella. Havaintopaikat edustivat pientalo-, kiertotalous-, maatalous- sekä teollisuus-, työpaikka- ja liikennealuetta. Havaintopaikoilta otettiin näytteitä, joiden avulla selvitettiin huleveden laatua ja siinä yleisimmin esiintyviä haitta-aineita.

Tutkimustulosten perusteella todettiin, että maankäyttö vaikuttaa merkittävästi huleveden laatuun. Pientaloalueella syntyvä hulevesi oli melko hyvälaatuista, kun taas kiertotalousalueen hulevedessä todettiin hyvinkin suuria haitta-ainepitoisuuksia. Maatalousalueella sulfaattipitoinen maaperä vaikutti huomattavasti huleveden laatuun ja myös teollisuus- työpaikka- sekä liikennealueen hulevesi oli selvästi kuormittunutta. Johtopäätöksenä todettiin, että hulevesien käsittely on tarpeellista erityisesti alueilla, joissa on teollista toimintaa, runsaasti liikennettä ja paljon vettä läpäisemätöntä pintaa.

2.3 SUUNNITELMALLINEN VESIALUEIDEN KÄYTTÖ

Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö -tavoitteen alla on edistetty muun muassa vesistökohteiden parempaa huomiointia kaavasuunnittelussa. Vantaan uusi yleiskaava tuli pääosiltaan voimaan vuoden 2023 alussa, ja siinä esitetään mm. kaupungin kattava viheralueverkosto ja ekologinen verkosto. Yleiskaava sisältää myös viherrakennetta koskevia määräyksiä. Puroja koskevan yleismääräyksen mukaan purot tulee lähtökohtaisesti säilyttää vesipinnaltaan avoimina ja reuna-alueiden kasvillisuudeltaan luonnonmukaisina. Muokattuja puroja tulee mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaistaa. Yleiskaavamääräyksen mukaan

jatkosuunnittelussa tulee tutkia, kuinka leveä rakentamaton alue puron varrelle jätetään. Puron viherkäytävä tulee toteuttaa mahdollisimman leveänä.

Yleiskaavan 2020 luo-alueiden (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden) kokonaisuuteen tuotiin myös useita uusia arvokkaita puroluontokohteita: Sotunginoja, Lillån alajuoksu ja Jelmusanoja, jotka ovat peltoalueilla mutkittelevia ja rantavyöhykkeiltään hyvin säilyneitä puro-osuuksia; Kylmäoja ja Rekolanoja, jotka ovat kalastoltaan erityisen merkittäviä puroja, Kormuniitynoja ja Sotunginoja, jotka ovat meriyhteyden omaavia puroja; Itä-Hakkilanoja-Liinapelto, Lammaslampi tulo- ja laskupuroineen, Pytinoja, Krakanojan latva, Kynikenoja, jotka ovat paikallisesti tai muuten tärkeitä luontokohteita, joissa puro tuo erityismerkityksen. Arvokkaat puroluontokohteet täydentävät Vantaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden verkostoa.

Vantaan kaupunkiympäristön toimialalla on käytössä kestävän kehityksen ja ilmastomuutokseen sopeutumisen mukaisia suunnitteluperiaatteita, kuten vihertehokkuuden laskenta vuodesta 2017 alkaen. Julkisten viher- ja katualueiden kasvillisuuden lisäksi tarvitaan tonttien kasvillisuutta riittävän viherrakenteen muodostumiseen. Vihertehokkuusmenetelmän avulla luodaan luonnon monimuotoisuutta tukevia, vihreitä ja viihtyisiä asuinympäristöjä tiivistyvään kaupunkiin. Sen avulla varmistetaan riittävä kasvullinen ja läpäisevä pinta-ala tonteilla. Kaikkiin uusiin asemakaavoihin sisällytetään vihertehokkuuslaskenta.

Alla tavoitteiden toteutuminen vielä yhteenvetotaulukoissa.

Kirkkaat rannikkovedet, tavoitteet

Vesistöjen ravinnekuormituksen vähentäminen

Toimenpiteet	Toteuttaja	Aikataulu	Toteutuminen
Viemäriverkkoon liittymättömien kiinteistöjen rekisterin luominen ja toimet liittymisen velvoittamiseksi	HSY, Vantaan ympäristökeskus	2020–2023	Tavoite toteutunut osittain. Rekisterin luominen ei ole vielä toteutunut. Mittaus- ja geopalveluissa on saatu käyttöön HSY:n tonttiliittymien rajapinta Mattiin. Tällä kaudella se myös Ympäristökeskukseen, jos on käyttökelpoinen. Toimia liittymisen velvoittamiseksi: tehty vesihuoltolain alueellista valvontaa ranta- ja pohjavesialueilla.

Hulevesien laadun ja määrän parempi hallinta

Toimenpiteet	Toteuttaja	Aikataulu	Toteutuminen
Hulevesipilottikohteiden vedenlaadun mittaukset esim. Länsimäen suodatuskenttä, Tikkurilan väritehtaanrannan biohiilisuodattamo	Vantaan kuntatekniikan keskus, Ympäristökeskus	2020–2023	Toteutunut. Länsimäentien suodatuskenttätutkimus; Tikkurilan väritehtaanrannan biohiilisuodattamo; opinnäytetyö Eero Assmuth: Tikkurilantien hulevesien toimivuus.

Hyvinvoiva meriluonto

Vedenlaatutiedon lisääminen

Toimenpiteet	Toteuttaja	Aikataulu	Toteutuminen
Jatkuvatoimisen vedenlaadun mittausjakson järjestäminen purokohteissa	Ympäristökeskus, Liikuntapalvelut	2020–2023	Ei ole toteutunut kaupungin osalta, mutta VHVSY toteuttaa vedenlaadun tarkkailua sekä Keravanjoella että Vantaanjoella
Jatkuvatoimisen vedenlaadun mittausjakson järjestäminen kolmessa hulevesikohteessa	Ympäristökeskus	2020	Ei ole toteutunut.
Selvitys hulevesien laadusta Vantaalla	Ympäristökeskus	2019–2021	Toteutunut. Pyry Lundénin opinnäytetyö 2020: Huleveden laatu eri maankäyttöalueilla Vantaalla.

Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö

Vesistökohteiden parempi huomioiminen kaavasuunnittelussa

Toimenpiteet	Toteuttaja	Aikataulu	Toteutuminen
Yleiskaavaan ja asemakaavaan sisällytetään riittävät tilavaraukset vesistöille purokäytävien mitoitusohjeen mukaisesti	Kaupunkisuunnittelu, Ympäristökeskus, Kuntatekniikan keskus	2019–2023	Toteutunut: Yleiskaavaan 2020, joka tuli voimaan suurimmassa osassa kaupunkia 11.1.2023, lisättiin yleismääräykset: Hulevesien muodostumista on pyrittävä ehkäisemään. Muodostuvat hulevedet on viivytettävä. Purot tulee lähtökohtaisesti säilyttää vesipinnaltaan avoimina ja reuna-alueiden kasvillisuudeltaan luonnonmukaisina. Muokattuja puroja tulee mahdollisuuksien mukaan luonnonmukaistaa. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia, kuinka leveä rakentamaton alue puron varrelle jätetään. Puron viherkäytävä tulee toteuttaa mahdollisimman leveänä.
Puroluonnon suojelukohteiden määrän lisääminen yleiskaavassa	Kaupunkisuunnittelu-keskus, Ympäristökeskus	2020–2023	Toteutunut

Hulevesien laadun ja määrän parempi hallinta

Toimenpiteet	Toteuttaja	Aikataulu	Toteutuminen
Kaikkiin uusiin asemakaavoihin sisällytetään vihertehokkuuslaskenta	Kaupunkisuunnittelu	2020–2023	Toteutunut. Asemakaavoituksessa on linjattu 1.9.2020, että kaikissa asemakaavoissa tarkistetaan vihertehokkuuden toteutuminen.

3. TOIMENPITEITÄ KAUELLE 2024–2028

Vantaa on mukana maksuttomassa Itämerihaasteverkostossa myös vuosina 2024–2028. Kaupunki tunnistaa vastuunsa meren käyttöpaineiden ja meren tilan

parantamisen yhteensovittamisessa. Haastamme itsemme ja organisaatiomme työhön terveen ja tuottavan Itämeren puolesta vahvistaaksemme yhteistä tunnetta lähivesiemme omistajuudesta ja vastuuta niiden hyvinvoinnista.

Vastaamme yhteiseen haasteeseen vapaaehtoisesti, tekemällä vesistöjen eteen enemmän, kuin mitä laki ja ydintoimintamme vaatimukset edellyttävät. Sitoudumme konkreettisiin toimiin vähentääksemme oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta lähivesiin ja Itämereen. Organisaatiomme sitoutuu Itämerihaasteeseen ja toimimaan yhteisen vision edistämiseksi käynnistämällä yhden tai useamman, seuraaviin teemoihin liittyvän Itämeri-toimenpiteen, seuraavan 12 kuukauden kuluessa.

4. ITÄMERI-TOIMENPITEEMME, JOTKA ALOITTEAMME TOTEUTTAA KAUDELLA 2024–2028

4.1 REHEVÖITYMISEN HILLITSEMINEN

Rehevöitymisen hillitsemisen tavoitteena on vähentää sisävesistöihin ja Itämereen päätyvää kiintoaineen ja ravinteiden, kuten fosforin ja typen, kuormitusta, sekä tehostaa ravinteiden kiertotaloutta. Toimenpiteemme teemaan on esitetty alla.

ITÄMERISITOUMUS KOSKIEN UUDISTAVAA PELTOVILJELYÄ

Vuonna 2024 tehdyn Itämeri-sitoumuksen myötä Vantaan kaupungin hallinnoimilla peltoalueilla tavoitellaan viljelyn uudistamista niin, että pelloilla olisi kasvipeite ympäri vuoden. Tämä vähentää ravinteiden ja kiintoaineiden huuhtoutumista pelloilta vesistöihin. Näin kaupunki edistää uudistavaa, ilmastokestävää viljelyä. Itämeri-sitoumuksessa Vantaa myös sitoutuu ylläpitämään arvokasta kulttuurimaisemaa ja lisäämään luonnon monimuotoisuutta. Kaupungilla on peltoalaa noin 800 hehtaaria, josta vajaa puolet on kaupungin maatilojen hoidossa.

Uudistavan viljelyn ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi Vantaan kaupunki tarjoaa peltojaan tutkimuskäyttöön Maatalouden biodiversiteettiratkaisut - hankkeessa. Se kuuluu Carbon Action -ohjelmaan, jonka eri hankkeiden tavoitteena luoda huoltovarma ruokajärjestelmä, joka on hyväksi Itämerelle, ilmastolle, monimuotoiselle luonnolle ja viljelijöille.

PÄIVITETYN HULEVESIOHJELMAN KÄYTTÖÖNOTTO

Vantaan hulevesiohjelma on päivitetty vuonna 2023. Hulevesiohjelma perustuu neljään lähtökohtaan, jotka ovat kaupunkirakenteen tiivistyminen, ilmastonmuutos ja siihen sopeutuminen, luonnon monimuotoisuus ja hulevesilainsäädäntö. Ohjelmassa on seitsemän päätavoitetta ja näiden alle sijoittuvia toimenpiteitä, joilla pyritään saavuttamaan tavoitteet kymmenen vuoden aikajänteellä.

Ohjelman päätavoitteet ovat:

- 1) Hulevesien hallinnan parantaminen ja hulevesitulvien vähentäminen;
- 2) Hulevesien laadun parantaminen ennen vastaanottavaan vesistöön laskemista;
- 3) Kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisääminen;
- 4) Pohjaveden laadun parantaminen ja pohjaveden tason säilyttäminen;
- 5) Vesialueiden arvostuksen nostaminen ja hulevesien hyödyntäminen positiivisena resurssina;
- 6) Toimiva viranomaisyhteistyö ja tiedonkulun parantaminen hulevesiasioissa ja
- 7) Vantaan hulevesiin liittyvien toimintatapojen jatkuva parantaminen.

Kaudella 2024–2028 on suunnittelussa ja toteutuksessa muun muassa Haxberginhaan hulevesialtaat, Metsopuiston hulevesirakenteet ja Kormuniitynojan kunnostustyöt sekä Koisotien lumenvastaanottoalueen biosuodatuksen kunnostaminen.

LUONNONMUKAISTEN HULEVESIRAKENTEIDEN SEURANNAN TUTKIMUSHANKE

Kaupunki tulee seuraamaan kahden hulevesirakenteen toimivuutta vuonna 2025. Kohteiksi on valittu Tikkurilantien suodatus ja Illenpuiston altaat. Yhteistyöhankeessa on mukana Espoo ja Helsingin kaupunki. Tarkoituksena on arvioida tutkittavien hulevesikohteiden toimivuus vesinäytteiden avulla sekä laatia kasvillisuuskartoitus.

GREEN CITY ACCORD -ALOITE

Vantaa on liittynyt Green City Accord –aloitteeseen, joka on Euroopan komission vuonna 2020 julkistama ympäristönsuojeluun sitoutuneiden eurooppalaisten kaupunkien aloite. Sen avulla kaupungeista halutaan tehdä puhtaampia ja terveellisempiä elinympäristöjä.

Aloitteen allekirjoittaneet kaupungit sitoutuvat vuoteen 2030 mennessä tekemään kaupungeista houkuttelevia asuinpaikkoja, joissa kaupunkilaiset saavat hengittää puhdasta ilmaa, nauttia puhtaasta vedestä, käyttää puistoja ja viheralueita ja nauttia melusaasteen vähenemisestä. Aloitteen tavoitteena on myös toimiva kiertotalous, ja jätteen muuttaminen resurssiksi uudelleenkäyttämällä, korjaamalla ja kierrättämällä.

Tavoitteena puhtaampien vesien osalta on saada aikaan merkittävää edistystä vesistöjen laadun parantamisessa ja vedenkäytön tehokkuudessa. Tavoitteen etenemistä seurataan kolmen vuoden välein.

4.2 HAITALLISTEN AINEIDEN VÄHENTÄMINEN

Haitallisten aineiden vähentämisen tavoitteena on vähentää ja estää haitallisten aineiden, kuten myrkyllisten kemikaalien, muovin ja öljyjen, pääsyä veteen, maahan ja ilmaan. Toimenpiteemme teemaan on esitetty alla.

TYÖMAAVESIOHJEEN TOIMENPITEET KÄYTTÖÖN

Vantaan kaupunki on ollut mukana tekemässä pääkaupunkiseudun työmaavesiohjetta. Ohjeesta ja herkistä vesistöistä on tehty viestintäkampanja yhdessä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja HSY:n kanssa keväällä 2024. Oppaassa esitetyt ohjeet on otettu käyttöön vuonna 2024. Rakennusvalvonta informoi ohjeesta luvan hakijoita. Ympäristökeskus jatkaa viestintää herkistä vesistökohteista ja tekee vuosittain tarkastuksia työmaakohteissa. Tavoitteina on ohjeistuksen ja valvonnan avulla saada hallittua ja hillittyä vesistöihin ja viime kädessä Itämereen päätyvien haitallisten aineiden pääsyä.

Työmaavesiohje vastaa ympäristönsuojelulain, EU:n vesipuitedirektiivin ja valtioneuvoston lohi- ja taimenstrategian tavoitteisiin ympäristön ja vesien tilan parantamiseksi. Ohjeen päivittämisen yhteydessä rajattiin Vantaan herkkiä vesikohteita, lähinnä puroja ja lähteitä. Herkät vesikohteet ovat nähtävissä Vantaan avoimessa karttapalvelussa.

4.3 LUONNON MONIMUOTOISUUDEN LISÄÄMINEN

Luonnon monimuotoisuuden lisäämisen tavoitteena on ehkäistä luontokatoa ja turvata lajien ja elinympäristöjen kirjoa torjumalla vieraslajeja sekä suojelemalla ja ennallistamalla luonnonympäristöjä.

LUONTOPOSITIIVISUUSTAVOITE

Vantaan tavoitteena on olla luontoposiitiivinen vuoden 2030 loppuun mennessä. Luontoposiitiivisuus tarkoittaa, että kaupungin toiminnasta aiheutuu luonnon monimuotoisuudelle enemmän hyviä kuin huonoja vaikutuksia. Tavoitteeseen pääsemiseksi tarvitaan mm. lisää suojelua, luontoalueiden, kuten soiden, ennallistamista, ekologisten verkostojen parantamista ja kaupunkivihreän lisäämistä. Vieraslajitorjuntaa tulisi myös tehostaa. Tavoitteena on myös kasvattaa ”luontosydämenjälkeä”, eli saada aikaan laajempaa ajattelutavan muutosta, ottaa luonto vahvemmin osaksi suunnittelua, toteutusta ja päätöksentekoa sekä lisätä yhteistyötä, osallisuutta ja viestintää luontotyössä.

Luontoposiitiivisuustavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet ja mittarit tullaan liittämään osaksi kaupunkistrategiaa toteuttavaa Resurssiviisauden tiekarttaa, joka päivitetään kaupunkistrategian uusimisen yhteydessä. Strategia valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä.

PUROTALKKARITOIMINTA

Vantaan purotalkkaritoiminta on aloitettu vuonna 2016. Tänä aikana on muun muassa kunnostettu lähes 40 kutusoraikkoo ja järjestetty kymmeniä talkoita purokohteissa eri puolilla Vantaata. Purotalkkarit purkavat myös vaellusesteitä ja tekevät eroosiosuojauksia. Lisäksi työtehtäviin kuuluu luontoon kuulumattomien roskien siivoamista ja haitallisten vieraslajien torjuntaa, talkoita sekä Vantaan purojen lajistokartoituksia.

Purotalkkaritoiminta on lisännyt vantaalaisten tietoisuutta puroluonnosta ja ollut innostamassa kuntalaisia luonnonsuojelutyöhön tiedotuksen ja talkotoiminnan kautta. Purotalkkaritoimintaa jatketaan myös uutena toimenpidekautena.

LÄHILUONTO-OPASTOIMINTA

Vantaan ympäristökeskus on järjestänyt vuodesta 2017 alkaen lähiluonto-opastoimintaa osana lähiluonnon teemavuosia. Lähiluonto-oppaat ovat toteuttaneet keväästä syksyyn ulottuvilla kausilla ympäristökasvatusta kohderyhmien, kuten päiväkotien ja peruskoulujen, omissa lähiympäristöissä. Lisäksi he ovat järjestäneet muun muassa haitallisten vieraslajien kitkentätalkoita useissa Vantaan purokohteissa yhteistyössä purotalkkareiden kanssa sekä tehneet viestintää vieraslajeista ja lähiluonnosta. Lähiluonto-opastoimintaa jatketaan Vantaan pienvesikohteilla ja esimerkiksi Itämeripäivä -tapahtumissa myös uutena toimenpidekautena.

PATOJEN PURKAMISET

Vantaalla on suunnitelmissa Keravanjoessa sijaitsevan Kirkonkylänkosken padon osittainen purkaminen vuonna 2025. Kirkonkylänkosken 1840-luvulla rakennettu patoa halutaan purkaa, sillä se haittaa kalojen ja pohjaeliöstön kulkua joessa. Padon yhteyteen on 1990-luvulla rakennettu kalaportaat, jotka eivät kuitenkaan ole edistäneet kalojen kulkua toivotusti.

Padon purkamisen yhteydessä kehitetään myös Kirkonkylänkosken ranta-aluetta. Pato ranta-alueineen sijaitsee osin Vantaan, osin Helsingin puolella. Padon purkaminen ja ranta-alueen kehitys toteutetaan Vantaan ja Helsingin yhteishankkeena. Lisäksi ympäristöjärjestö WWF Suomi osallistuu padon purkuhankkeeseen.

4.4 ROSKAANTUMISEN ESTÄMINEN

Roskaantumista estämisen tavoitteena on minimoida syntyvän roskan määrä, lajittelemalla syntyvä jäte asianmukaisesti ja poistamalla ympäristöön jo päätynyttä roskaa.

- Vantaa jatkaa mukana Pidä saaristo siistinä ry:n viestintäkampanjassa "Mahanpuruja muovista". Kampanjassa vesistöjen roskaantumiseen pyrittiin puuttumaan mm. merkitsemällä hulevesikaivojen kansia Mahanpuruja muovista -tarroilla. Vantaalla tarroja on kiinnitetty maahan hulevesikaivojen ympärille muun muassa Tikkurilassa.

4.5 YHTEISTYÖN JA OSALLISUUDEN LISÄÄMINEN

Yhteistyön ja osallisuuden lisäämisen tavoitteena on lisätä vesiensuojelullista yhteistyötä organisaatioiden sisällä ja niiden välillä, lisätä tietoa parhaista käytännöistä ja tuoda Itämeren huomioiminen osaksi organisaation normaalia toimintaa. Toimenpiteemme teemaan on esitetty alla.

VHVSY-TOIMINNASSA MUKANA

Vantaa on uudella toimikaudella mukana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen (VHSVY) toiminnassa, joka edistää monin tavoin muun muassa vesiensuojelua Vantaanjoen alueella.

VÄLKE-RYHMÄ JA SEN PUHEENJOHTAJUUSKAUSI 2024–2025. TEEMANA VESI

Vantaa toimii Välke-ryhmän (Uudenmaan ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisyhdistys) puheenjohtajana vuosina 2024–2025. Ryhmässä on edustajat 20 eri organisaatiosta. Välke-ryhmän toiminnan tavoitteena on lisätä ympäristökasvatustoimijoiden verkostoitumista ja tiedonvaihtoa sekä ympäristökasvatustyön näkyvyyttä Uudellamaalla. Tavoitteena on edistää verkostoitumista myös laajemman yhteistyöverkoston voimin.

Rattailla-ohjelma on Välke-ryhmän yhteinen toimintaohjelma ja vuosina 2024–2025 painopisteenä on vesi. Vuonna 2024 Vantaan kaupunki ja muita Välke-ryhmän jäsenorganisaatioita osallistuivat Itämeripäivään. Lisäksi marraskuussa 2024 järjestettiin verkoston vuosittainen seminaari toimintakauden mukaisella vesiteemalla, ”Lähivedet ympäristökasvatuksessa” -seminaari.

Vantaan ympäristökeskuksessa toteutetaan vuonna 2025 ELY-keskuksen rahoittama Ympäristökasvatuksesta virtaa vesiensuojeluun -hanke, joka linkittyy Välke-ryhmän toimintaan. Hankkeeseen palkataan koordinaattori edistämään purojen suojelua ja niistä tiedottamista. Hankkeessa lisätään eri kohderyhmien vesistötietoisuutta seminaarien, webinaarien sekä uusien viestintämateriaalien avulla. Hankkeessa toteutetaan myös konkreettisia pienvesien varsien vieraslajien torjuntatalkoita asukkaille ja yrityksille sekä aktivoidaan heitä omatoimiseen vieraslajien torjuntaan.

5. LÄHTEITÄ

Haatainen, P. 2020: Itämerihaaste -toimenpideohjelma kaudelle 2019–2023. Vantaan kaupunki, Ympäristökeskus.

Haatainen, P. 2015: Itämeri alkaa puroista – Vantaan kaupungin onnistumisia sekä uudet sitoumukset kaudelle 2014–2018.

Itämerihaaste <https://itamerihaaste.fi/>

Itämerisitoumus <https://www.bsag.fi/ajankohtaista/uusi-itameri-sitoumus-tulee-nakymaan-vantaan-kaupungin-pelloilla-valinnoissa-ja-toiminnassa/>

Lundén, P. 2020: Huleveden laatu eri maankäyttöalueilla Vantaalla. -Opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu.

Pääkaupunkiseudun työmaavesiohje. <https://julkaisu.hsy.fi/paakaupunkiseudun-tyomaavesiohje.html>

Selvitys puroluonnon täydennyskohteista yleiskaavaa 2020 varten. Vantaan kaupunki, Ympäristökeskus, Rantalainen Sinikka 27.9.2019. 20 s. [Yleiskaava 2020 Puroluonto.pdf](#)

Vantaan hulevesiohjelma 2023. – Kaupunkiympäristön toimiala, Hulevesityöryhmä. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/vantaan-hulevesiohjelma-2023.pdf>

Vantaan resurssiviisauden tiekartta. Valtuustokausi 2021–2025. Kaupunginvaltuuston hyväksymä 28.2.2022. https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Resurssiviisauden%20tiekartta_0.pdf

